

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 6ης Μαρτίου 2003 *

Στην υπόθεση T-57/00,

Banan-Kompaniet AB, με έδρα τη Στοκχόλμη (Σουηδία),

Skandinaviska Bananimporten AB, με έδρα την Αρστα (Σουηδία),

εκπροσωπούμενες από τον B. O'Connor, solicitor, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

ενάγουσες,

κατά

Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, εκπροσωπούμενου από τους S. Marquardt και J.-P. Hix,

και

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης αρχικώς από τους P. Oliver και C. Van der Hauwaert, και στη συνέχεια από τους L. Visaggio και K. Fitch, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

εναγομένων,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

που έχει ως αντικείμενο αγωγή αποζημίωσης για την αποκατάσταση της ζημίας που οι ενάγουσες υπέστησαν λόγω της καθιέρωσης του καθεστώτος πιστοποιητικών εξαγωγής με την απόφαση 94/800/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1994, σχετικά με την εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σύναψη των συμφωνιών που απέρρευσαν από τις πολυμερείς διαπραγματεύσεις του Γύρου της Ουρουγουάης (1986-1994) καθόσον αφορά τα θέματα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητές της (ΕΕ L 336, σ. 1), και με τον κανονισμό (ΕΚ) 478/95 της Επιτροπής, της 1ης Μαρτίου 1995, σχετικά με συμπληρωματικές λεπτομέρειες εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 404/93 του Συμβουλίου όσον αφορά το καθεστώς δασμολογικής ποσόστωσης κατά την εισαγωγή μπανανών στην Κοινότητα και σχετικά με την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1442/93 (ΕΕ L 49, σ. 13),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. D. Cooke, Πρόεδρο, R. García-Valdecasas και P. Lindh, δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 12ης Σεπτεμβρίου 2002,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Νομικό πλαίσιο

1 Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 404/93 του Συμβουλίου, της 13ης Φεβρουαρίου 1993, για την κοινή οργάνωση της αγοράς στον τομέα της μπανάνας (ΕΕ L 47, σ. 1), αντικατέστησε, στον τίτλο IV, τα διάφορα εθνικά καθεστάτα με κοινό καθεστώς συναλλαγών με τις τρίτες χώρες.

2 Το άρθρο 17, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 404/93, όπως ίσχυε αρχικώς, ορίζει τα εξής:

«Για κάθε εισαγωγή μπανάνας στην Κοινότητα απαιτείται η προσκόμιση πιστοποιητικού εισαγωγής το οποίο εκδίδεται από τα κράτη μέλη μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου, ανεξάρτητα από τον τόπο εγκατάστασής του στην Κοινότητα, με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων που έχουν προβλεφθεί για την εφαρμογή των άρθρων 18 και 19.»

3 Το άρθρο 18, παράγραφος 1, του κανονισμού 404/93, όπως ίσχυε αρχικώς, προέβλεπε ότι κάθε έτος ανοίγεται δασμολογική ποσόστωση 2 εκατομμυρίων τόνων/καθαρό βάρος για τις εισαγωγές μπανάνας από τρίτες χώρες εκτός των χωρών ΑΚΕ (στο εξής: μπανάνες τρίτων χωρών) και για τις εισαγωγές μη παραδοσιακών μπα-

νανών ΑΚΕ (στο εξής: μη παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ). Στο πλαίσιο της ποσοτώσεως αυτής, οι εισαγωγές μπανάνας τρίτων χωρών υπέκειντο σε δασμό 100 ECU ανά τόνο και οι εισαγωγές μη παραδοσιακών μπανανών δεν υπέκειντο σε δασμό.

- 4 Το άρθρο 19, παράγραφος 1, του κανονισμού 404/93 προέβλεπε κατανομή της δασμολογικής ποσοτώσεως, την οποία άνοιγε μέχρι το ύψος 66,5 % για την κατηγορία των επιχειρηματιών που ασχολήθηκαν με την εμπορία κοινοτικής μπανάνας και/ή μη παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ (κατηγορία Α), 30 % για την κατηγορία επιχειρηματιών που ασχολήθηκαν με την εμπορία κοινοτικής μπανάνας και/ή παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ (κατηγορία Β) και 3,5 % για την κατηγορία των εγκατεστημένων στην Κοινότητα επιχειρηματιών οι οποίοι άρχισαν να ασχολούνται με την εμπορία μπανάνας πλην της κοινοτικής και/ή της παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ από το 1992 (κατηγορία Γ).
- 5 Το άρθρο 20 του κανονισμού 404/93 επιφόρτιζε την Επιτροπή με τη θέσπιση των λεπτομερειών εφαρμογής του τίτλου IV.
- 6 Πράγματι, η Επιτροπή εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1442/93, της 10ης Ιουνίου 1993, περί λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του καθεστώτος εισαγωγής μπανανών στην Κοινότητα (ΕΕ L 142, σ. 6).
- 7 Στις 19 Φεβρουαρίου 1993 οι Δημοκρατίες της Κολομβίας, της Κόστα Ρίκα, της Γουατεμάλας, της Νικαράγουας και της Βενεζουέλας κάλεσαν την Επιτροπή να κινήσει τη διαδικασία διαβουλεύσεων, δυνάμει του άρθρου XXII, παράγραφος 1, της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (στο εξής: ΓΣΔΕ), με αντικείμενο τον κανονισμό 404/93. Δεδομένου ότι οι διαβουλεύσεις δεν κατέληξαν σε ικανοποιητική λύση, τα προαναφερθέντα κράτη κίνησαν, τον Απρίλιο του 1993, την προβλεπόμενη στο άρθρο XXIII, παράγραφος 2, της ΓΣΔΕ διαδικασία διευθέτησης των διαφορών.

- 8 Στις 18 Ιανουαρίου 1994 η ομάδα τεχνικών εμπειρογνομόνων που ορίστηκε στα πλαίσια της διαδικασίας αυτής υπέβαλε έκθεση με την οποία διαπιστώθηκε ότι το καθεστώς εισαγωγών που θεσπίστηκε με τον κανονισμό 404/93 ήταν ασυμβίβαστο προς τους κανόνες της ΓΣΔΕ. Η ανωτέρω έκθεση δεν εγκρίθηκε από τα συμβαλλόμενα μέρη της ΓΣΔΕ.
- 9 Στις 28 και 29 Μαρτίου 1994 η Κοινότητα συμφώνησε με τις Δημοκρατίες της Κολομβίας, της Κόστα Ρίκα, της Νικαράγουας και της Βενεζουέλας επί διακανονισμού υπό τη μορφή της συμφωνίας πλαισίου για τις μπανάνες (στο εξής: συμφωνία πλαίσιο).
- 10 Το δεύτερο τμήμα της συμφωνίας πλαισίου ορίζει, στο σημείο 1, ότι η συνολική βασική δασμολογική ποσόστωση ανέρχεται σε 2 100 000 τόνους για το 1994 και σε 2 200 000 τόνους για το 1995 και για τα επόμενα έτη, υπό την επιφύλαξη ενδεχομένων αυξήσεων λόγω διευρύνσεως της Κοινότητας.
- 11 Στο σημείο 2, η συμφωνία πλαίσιο προβλέπει τα ποσοστά επί της ποσοτώσεως αυτής που κατανέμονται αντίστοιχα μεταξύ της Κολομβίας, της Κόστα Ρίκα, της Νικαράγουας και της Βενεζουέλας. Τα κράτη αυτά λαμβάνουν το 49,4 % της συνολικής ποσοτώσεως, ενώ στη Δομινικανική Δημοκρατία και στα υπόλοιπα κράτη ΑΚΕ χορηγούνται 90 000 τόνοι για τις μη παραδοσιακές εισαγωγές, το δε εναπομένον διατίθεται στις λοιπές τρίτες χώρες.
- 12 Το σημείο 6 προβλέπει, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Οι προμηθεύτριες χώρες στις οποίες χορηγήθηκε συγκεκριμένη ποσόστωση μπορούν να εκδίδουν ειδικές άδειες εξαγωγής για ποσόστωση δυνάμενη να φθάσει έως το 70 % της ποσοτώσεώς τους, ενώ οι εν λόγω άδειες συνιστούν προϋπόθεση για τη

χορήγηση εκ μέρους της Κοινότητας πιστοποιητικών για τις εισαγωγές μπανάνας, προελεύσεως των εν λόγω χωρών, που πραγματοποιούν οι επιχειρηματίες της “κατηγορίας Α” και της “κατηγορίας Γ”.

Η Επιτροπή επιτρέπει την έκδοση των ειδικών αδειών εξαγωγής κατά τρόπον ώστε να καθίσταται εφικτή η βελτίωση της ευρυθμίας και της σταθερότητας των εμπορικών σχέσεων μεταξύ παραγωγών και εισαγωγέων και υπό την προϋπόθεση ότι οι άδειες εξαγωγής χορηγούνται χωρίς καμία διάκριση μεταξύ των επιχειρηματιών».

- 13 Το σημείο 7 ορίζει τον εντός της δασμολογικής ποσοτώσεως δασμό σε 75 ECU ανά τόνο.
- 14 Κατά τα σημεία 10 και 11:

«Η παρούσα συμφωνία ενσωματώνεται στον κατάλογο [των ανειλημμένων υποχρεώσεων] της Κοινότητας, στα πλαίσια του Γύρου της Ουρουγουάης.

Με την παρούσα συμφωνία διευθετείται η διαφορά που ανέκυψε μεταξύ των χωρών Κολομβίας, Κόστα Ρίκα, Βενεζουέλας και Νικαράγουας, αφενός, και της Κοινότητας, αφετέρου, σχετικά με το κοινοτικό καθεστώς για τις μπανάνες. Τα συμβαλλόμενα στην παρούσα συμφωνία μέρη δεν προτίθενται να ζητήσουν την έγκριση της εκθέσεως της ομάδας τεχνικών εμπειρογνομόνων της ΓΣΔΕ επί του θέματος.»

- 15 Τα σημεία 1 και 7 της συμφωνίας πλαισίου ενσωματώθηκαν στο παράρτημα LXXX της ΓΣΔΕ του 1994 όπου απαντά ο κατάλογος των δασμολογικών παραχωρήσεων της Κοινότητας. Εξάλλου, η ΓΣΔΕ του 1994 αποτελεί το παράρτημα 1 Α της συμφωνίας για την ίδρυση του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (στο εξής: ΠΟΕ). Η συμφωνία πλαίσιο προσαρτάται ως παράρτημα στο εν λόγω παράρτημα LXXX.

- 16 Στις 22 Δεκεμβρίου 1994 το Συμβούλιο εξέδωσε, ομοφώνως, την απόφαση 94/800/ΕΚ σχετικά με την εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σύναψη των συμφωνιών που απέρρευσαν από τις πολυμερείς διαπραγματεύσεις του Γύρου της Ουρουγουάης (1986-1994), καθόσον αφορά τα θέματα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητές της (ΕΕ L 336, σ. 1).
- 17 Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, της αποφάσεως αυτής, εγκρίνονται από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, ως προς το τμήμα που εμπίπτει στην αρμοδιότητά της, μεταξύ άλλων, η συμφωνία για την ίδρυση του ΠΟΕ, καθώς και οι συμφωνίες που περιλαμβάνονται στα παραρτήματα 1, 2 και 3 της συμφωνίας αυτής, μέρος της οποίας αποτελεί η ΓΣΔΕ του 1994.
- 18 Στις 22 Δεκεμβρίου 1994, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΚ) 3290/94, σχετικά με τις προσαρμογές και τα μεταβατικά μέτρα στον τομέα της γεωργίας που είναι αναγκαία για τη θέση σε εφαρμογή των συμφωνιών που έχουν συναφθεί στο πλαίσιο των πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης (ΕΕ L 349, σ. 105). Ο κανονισμός αυτός περιλαμβάνει το παράρτημα XV που αφορά τις μπανάνες και προβλέπει ότι το άρθρο 18, παράγραφος 1, του κανονισμού 404/93 τροποποιείται κατά τρόπον ώστε για το μεν έτος 1994 ο όγκος της δασμολογικής ποσοστώσεως καθορίζεται σε 2 100 000 τόνους, για τα επόμενα δε έτη σε 2 200 000 τόνους. Στο πλαίσιο της ανωτέρω δασμολογικής ποσοστώσεως, οι εισαγωγές μπανανών τρίτων χωρών υπόκεινται σε δασμό ύψους 75 ECU ανά τόνο.
- 19 Την 1η Μαρτίου 1995 η Επιτροπή εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΚ) 478/95, περί συμπληρωματικών λεπτομερειών εφαρμογής του κανονισμού 404/93, όσον αφορά το καθεστώς της δασμολογικής ποσοστώσεως κατά την εισαγωγή μπανανών εντός της Κοινότητας και περί τροποποίησης του κανονισμού 1442/93 (ΕΕ L 49, σ. 13). Ο κανονισμός 478/95 αφορά τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για τη θέση σε εφαρμογή, όχι πλέον επί μεταβατικής βάσεως, της συμφωνίας πλαισίου.

20 Ο κανονισμός 478/95 προβλέπει, στο άρθρο 1, παράγραφος 1, ότι

«[Η] δασμολογική ποσόστωση για τις εισαγωγές μπανανών τρίτων χωρών και μη παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ, που αναφέρεται στα άρθρα 18 και 19 του κανονισμού (ΕΟΚ) 404/93, διαιρείται σε ειδικές μερικές ποσοστώσεις οι οποίες κατανέμονται στις χώρες ή ομάδες χωρών που αναφέρονται στο παράρτημα Ι [...]»

21 Το παράρτημα Ι περιλαμβάνει τρεις πίνακες: ο πρώτος αναπαριστά τα ποσοστά της δασμολογικής ποσοστώσεως που παρέχονται στα κράτη της Λατινικής Αμερικής στη συμφωνία πλαίσιο· ο δεύτερος κατανέμει την ποσόστωση 90 000 τόνων μη παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ και ο τρίτος προβλέπει ότι όλες οι άλλες χώρες λαμβάνουν το 50,6 % της συνολικής ποσοστώσεως.

22 Το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 478/95 ορίζει τα εξής:

«Για εμπόρευμα καταγωγής από την Κολομβία, την Κόστα Ρίκα ή τη Νικαράγουα, η αίτηση έκδοσης πιστοποιητικού εισαγωγής των κατηγοριών Α και Γ, που αναφέρονται στο άρθρο 9, παράγραφος 4, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1442/93, είναι παραδεκτή μόνον εάν συνοδεύεται από ισχύον πιστοποιητικό εξαγωγής το οποίο αφορά ποσότητα τουλάχιστον ίση με την ποσότητα των εμπορευμάτων, το οποίο εκδίδεται από τις αρμόδιες αρχές [...]»

23 Με την απόφαση της 10ης Μαρτίου 1998, C-122/95, Γερμανία κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1998, σ. I-973, στο εξής: απόφαση Γερμανία κατά Συμβουλίου), το Δικαστήριο ακύρωσε το άρθρο 1, παράγραφος 1, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 94/800, καθόσον το Συμβούλιο ενέκρινε με αυτό τη σύναψη της συμφωνίας πλαισίου για τις μπανάνες, στον βαθμό που η εν λόγω συμφωνία πλαίσιο δεν υπήγαγε τους επιχειρηματίες της κατηγορίας Β στο καθεστώς των πιστοποιητικών εξαγωγής που προβλέπει.

24 Στην απόφαση εκείνη, το Δικαστήριο έκρινε ότι, προκειμένου περί της εξαιρέσεως αυτής, ο αρυόμενος από την παραβίαση της γενικής αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγος, που προβλέπεται στο άρθρο 40, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποίησης, άρθρο 34, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ), ήταν βάσιμος (σκέψη 72). Το Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα αυτό αφού διαπίστωσε, αφενός, ότι οι επιχειρηματίες της κατηγορίας Β επωφελούνταν, όπως και εκείνοι των κατηγοριών Α και Γ, της αυξήσεως της ποσοστώσεως και της επακόλουθης μειώσεως των δασμών που συνομολογήθηκαν με τη συμφωνία πλαίσιο και, αφετέρου, ότι οι περιορισμοί και η διαφορετική μεταχείριση εις βάρος των επιχειρηματιών των κατηγοριών Α και Γ που συνεπάγεται το καθεστώς εισαγωγών μπανάνας, όπως αυτό προβλέπεται στον κανονισμό 404/93, ίσχυαν και για το μέρος της ποσοστώσεως που αντιστοιχούσε στην εν λόγω αύξηση (σκέψη 67).

25 Το Δικαστήριο έκρινε ότι, υπό τις περιστάσεις αυτές, προκειμένου να δικαιολογήσει τη λήψη μέτρου όπως η απαλλαγή των επιχειρηματιών της κατηγορίας Β από το καθεστώς των πιστοποιητικών εξαγωγής, το Συμβούλιο όφειλε να αποδείξει ότι η ισορροπία μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών επιχειρηματιών, την οποία καθιέρωσε ο κανονισμός 404/93 και η οποία ανετράπη με την αύξηση της δασμολογικής ποσοστώσεως και την επακόλουθη μείωση των δασμών, δεν κατέστη εφικτό να αποκατασταθεί παρά μόνο με τη χορήγηση σημαντικού πλεονεκτήματος υπέρ των επιχειρηματιών της κατηγορίας Β και, επομένως, με τίμημα μια νέα διαφορετική μεταχείριση εις βάρος των λοιπών κατηγοριών επιχειρηματιών (σκέψη 68). Το Δικαστήριο έκρινε ότι, στην προκειμένη περίπτωση, το Συμβούλιο, επικαλούμενο την ανατροπή της εν λόγω ισορροπίας και περιοριζόμενο στον ισχυρισμό ότι η μη υπαγωγή των επιχειρηματιών της κατηγορίας Β στο καθεστώς των πιστοποιητικών εξαγωγής δικαιολογούνταν από την ανάγκη αποκαταστάσεως της ισορροπίας αυτής, δεν προσκόμισε αποδείξεις περί τούτου (σκέψη 69).

26 Με την απόφαση της 10ης Μαρτίου 1998, C-364/95 και C-365/95, T. Port (Συλλογή 1998, σ. I-1023, στο εξής: απόφαση T. Port), το Δικαστήριο, αφού ακολούθησε κατ' ουσίαν συλλογιστική πανομοιότυπη προς αυτήν που υιοθέτησε στην απόφαση Γερμανία κατά Συμβουλίου, έκρινε τα εξής:

«Ο [κανονισμός 478/95] είναι άκυρος στο μέτρο που το άρθρο 3, παράγραφος 2, αυτού προβλέπει μόνον για τους επιχειρηματίες των κατηγοριών Α και Γ την υποχρέωση να εφοδιάζονται με πιστοποιητικά εξαγωγής για την εισαγωγή μπανανών καταγωγής Κολομβίας, Κόστα Ρίκα ή Νικαράγουας» (σημείο 2 του διατακτικού).

- 27 Στις 28 Οκτωβρίου 1998, η Επιτροπή εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΚ) 2362/98 για τις λεπτομέρειες εφαρμογής του κανονισμού 404/93 σχετικά με το καθεστώς εισαγωγής μπανανών στην Κοινότητα (ΕΕ L 293, σ. 32). Σύμφωνα με το άρθρο 31 του κανονισμού 2362/98, ο κανονισμός 478/95 καταργήθηκε από την 1η Ιανουαρίου 1999.

Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία

- 28 Οι ενάγουσες ασχολούνται με την αγορά, την εισαγωγή και την πώληση φρούτων, λαχανικών και ανθέων στη Σκανδιναβία.
- 29 Οι ενάγουσες ήταν καταχωρισμένες στη Σουηδία ως επιχειρηματίες της κατηγορίας Α. Ισχυρίζονται ότι στο διάστημα μεταξύ 1995 και 1998 υποχρεώθηκαν να λάβουν πιστοποιητικά εξαγωγής προκειμένου να εισαγάγουν προς την Κοινότητα μπανάνες καταγωγής Κολομβίας και Κόστα Ρίκα.
- 30 Με δικόγραφο που πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 14 Μαρτίου 2000, οι ενάγουσες άσκησαν την παρούσα αγωγή αποζημίωσης.
- 31 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (πέμπτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και, στο πλαίσιο των μέτρων οργάνωσης της διαδικασίας, κάλεσε τις ενάγουσες να απαντήσουν εγγράφως σε ορισμένες ερωτήσεις. Οι ενάγουσες συμμορφώθηκαν προς την αίτηση αυτή εντός της ταχθείσας προθεσμίας.

- 32 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις προφορικές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 12ης Σεπτεμβρίου 2002.

Αιτήματα των διαδίκων

- 33 Οι ενάγουσες ζητούν από το Πρωτοδικείο:
- να κρίνει την αγωγή παραδεκτή·
  - να υποχρεώσει το Συμβούλιο και την Επιτροπή να αποκαταστήσουν τη ζημία που υπέστησαν συνεπεία της απόφασεως 94/800 και του κανονισμού 478/95,
  - να επιδικάσει, εκτός της αποζημιώσεως, τόκους με το νόμιμο επιτόκιο,
  - να καταδικάσει το Συμβούλιο και/ή την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.
- 34 Το Συμβούλιο και η Επιτροπή ζητούν από το Πρωτοδικείο:
- να απορρίψει την αγωγή ως απαράδεκτη ή, επικουρικώς, ως αβάσιμη,

— να καταδικάσει τις ενάγουσες στα δικαστικά έξοδα.

Επί του παραδεκτού

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 35 Το Συμβούλιο και η Επιτροπή, χωρίς να προτείνουν τυπικά ένσταση απαραδέκτου δυνάμει του άρθρου 114, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, αμφισβητούν το παραδεκτό της αγωγής για τον λόγο ότι δεν ανταποκρίνεται στις επιταγές του άρθρου 19 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου και του άρθρου 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου.
- 36 Ισχυρίζονται ότι οι ενάγουσες δεν απέδειξαν επαρκώς το υποστατό και την έκταση της προβαλλομένης ζημίας καθώς και την ύπαρξη αιτιώδους συναφείας μεταξύ της προβαλλομένης παράνομης συμπεριφοράς και της ζημίας αυτής. Τους προσάπτουν, πιο συγκεκριμένα, ότι δεν προσκόμισαν στοιχεία σχετικά με τις αρχές που πώλησαν τα εν λόγω πιστοποιητικά εξαγωγών, σχετικά με τις εταιρίες που αγόρασαν αυτά τα πιστοποιητικά, σχετικά με τις ημερομηνίες των συναλλαγών και σχετικά με την «πραγματική» χρήση αυτών των πιστοποιητικών. Η Επιτροπή εκτιμά, επιπλέον, ότι οι ενάγουσες έπρεπε να εξηγήσουν την πιθανή σύμπτωση της φερομένης στο πλαίσιο της παρούσας υποθέσεως ζημίας και εκείνης της οποίας γίνεται επίκληση στην παράλληλη υπόθεση T-56/00, Dole Fresh Fruit International Ltd κατά Συμβουλίου και Επιτροπής.
- 37 Οι ενάγουσες προβάλλουν ότι τα στοιχεία που περιέχονται στο δικόγραφο της αγωγής τους, και ιδίως στο παράρτημα 4 αυτού, αποδεικνύουν επαρκώς από νομικής απόψεως τη συνδρομή των δύο αυτών προϋποθέσεων στοιχειοθέτησεως της εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 38 Επιβάλλεται να υπομνησθεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 19 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου και 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, κάθε δικόγραφο πρέπει να περιέχει το αντικείμενο της διαφοράς και τη συνοπτική έκθεση των ισχυρισμών των οποίων γίνεται επίκληση.
- 39 Η ένδειξη αυτή πρέπει να είναι αρκούντως σαφής και ακριβής ώστε να μπορεί ο αντίδικος να προετοιμάσει την άμυνά του και το Πρωτοδικείο να αποφανθεί επί του ενδίκου βοηθήματος, ενδεχομένως, χωρίς πρόσθετα στοιχεία. Προκειμένου να εξασφαλιστεί η ασφάλεια δικαίου και η ορθή απονομή της δικαιοσύνης είναι απαραίτητο, για να είναι παραδεκτό το ένδικο βοήθημα, τα ουσιαστικά πραγματικά και νομικά στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται να προκύπτουν τουλάχιστον συνοπτικά, αλλά κατά τρόπο συνεκτικό και κατανοητό από το ίδιο το δικόγραφο (διάταξη του Πρωτοδικείου της 28ης Απριλίου 1993, T-85/92, De Hoe κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. II-523, σκέψη 20, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 29ης Ιανουαρίου 1998, T-113/96, Dubois et Fils κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-125, σκέψη 29).
- 40 Για να πληρούνται οι προϋποθέσεις αυτές, το δικόγραφο με το οποίο ζητείται η αποκατάσταση ζημιών που προκάλεσε κοινοτικό όργανο πρέπει να περιλαμβάνει τα στοιχεία που καθιστούν δυνατή την εξατομίκευση της συμπεριφοράς που ο ενάγων προσάπτει στο όργανο, τους λόγους για τους οποίους θεωρεί ότι υφίσταται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της συμπεριφοράς και της ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη καθώς και τον προσδιορισμό του χαρακτήρα και της εκτάσεως της ζημίας αυτής (προπαρατεθείσα απόφαση Dubois et Fils κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, σκέψη 30).
- 41 Εν προκειμένω, από το δικόγραφο της αγωγής προκύπτει ρητώς ότι οι ενάγουσες προσάπτουν στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή ότι θέσπισαν, αντιστοίχως, την απόφαση 94/800, το άρθρο 1 της οποίας ακυρώθηκε εν μέρει από το Δικαστήριο στην απόφαση Γερμανία κατά Συμβουλίου, και το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 478/95, που το Δικαστήριο έκρινε άκυρο στην απόφαση T. Port. Άλλωστε, στο

δικόγραφο της αγωγής εκτίθεται σαφώς ότι οι ενάγουσες υπέστησαν ζημία που συνίσταται στο γεγονός ότι, μεταξύ του 1995 και του 1998, κατέβαλαν συνολικώς 4 552 838 δολάρια Ηνωμένων Πολιτειών (USD) καθώς και 140 257 γερμανικά μάρκα (DEM) για να λάβουν πιστοποιητικά εξαγωγής μπανανών καταγωγής Κολομβίας και Κόστα Ρίκα. Τέλος, στο δικόγραφο της αγωγής αναφέρεται ότι οι ενάγουσες εφοδιάστηκαν με τα πιστοποιητικά αυτά διότι η προσκόμισή τους συνιστούσε, σύμφωνα με τη συμφωνία πλαίσιο και το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 478/95, όσον αφορά την κατηγορία επιχειρηματιών στην οποία ανήκαν, απαραίτητη προϋπόθεση για τη χορήγηση από την Κοινότητα πιστοποιητικών εισαγωγής μπανανών των χωρών αυτών.

- 42 Οι ενάγουσες περιέγραψαν, κατά τον τρόπο αυτό, επαρκώς τη φύση και την έκταση της προβαλλομένης ζημίας καθώς και τους λόγους για τους οποίους φρονούν ότι υφίσταται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της παράνομης συμπεριφοράς που προσάπτεται στην Επιτροπή και της ζημίας αυτής. Οι ενστάσεις που προβάλλει η Επιτροπή κατά των αποδεικτικών στοιχείων που προσκόμισαν οι ενάγουσες εμπίπτουν στην εκτίμηση του βασίμου της αγωγής και πρέπει, κατά συνέπεια, να εξετασθούν στο πλαίσιο αυτό.
- 43 Επομένως, η αγωγή πληροί τις τυπικές προϋποθέσεις του άρθρου 19 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου καθώς και του άρθρου 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας και πρέπει να κριθεί παραδεκτή.

Επί της ουσίας

- 44 Η θεμελίωση της εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας βάσει του άρθρου 288, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ εξαρτάται από τη συνδρομή ενός συνόλου προϋποθέσεων που αναφέρονται στον παράνομο χαρακτήρα της συμπεριφοράς που προσάπτεται στα κοινοτικά όργανα, στο υποστατό της ζημίας, καθώς και στην ύπαρξη αιτιώδους συναφείας μεταξύ της συμπεριφοράς και της προβαλλομένης

ζημίας (απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Μαΐου 1992, C-258/90 και C-259/90, Resqueiras De Bermeo και Naviera Laida κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. I-2901, σκέψη 42, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 18ης Σεπτεμβρίου 1995, T-168/94, Blackspur κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-2627, σκέψη 38). Εφόσον δεν πληρούνται μία από αυτές τις προϋποθέσεις, η αγωγή είναι απορριπτή στο σύνολό της, χωρίς να είναι αναγκαίο να εξεταστούν οι λοιπές προϋποθέσεις (απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Σεπτεμβρίου 1994, C-146/91, ΚΥΔΕΠ κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. I-4199, σκέψη 81).

- 45 Εν προκειμένω, επιβάλλεται η αγωγή να εξεταστεί υπό το φως της πρώτης από τις ανωτέρω προϋποθέσεις. Σχετικά με αυτή, η νομολογία απαιτεί την απόδειξη κατάφωρης παραβάσεως ενός κανόνα δικαίου που προστατεύει τους ιδιώτες (βλ., υπό αυτή την έννοια, την απόφαση του Δικαστηρίου της 4ης Ιουλίου 2000, C-352/98 P, Bergaderm και Gourpil κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-5291, σκέψη 42, και την απόφαση του Πρωτοδικείου της 11ης Ιανουαρίου 2002, T-210/00, Biret et Cie κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2002, σ. II-47, σκέψη 52). Όσον αφορά την επιταγή κατά την οποία η παράβαση πρέπει να είναι κατάφωρη, το αποφασιστικό κριτήριο για να κριθεί το αν συντρέχει, όταν, ιδίως, το κοινοτικό όργανο διαθέτει ευρεία εξουσία εκτιμήσεως, είναι η πρόδηλη και σοβαρή υπέρβαση των ορίων που επιβάλλονται στη διακριτική του ευχέρεια (απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Μαΐου 1992, C-104/89 και C 37/90, Mulder κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. I-3061, σκέψη 12, και απόφαση Bergaderm και Gourpil κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψεις 40 και 43).

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 46 Οι ενάγουσες ισχυρίζονται, πρώτον, ότι η καθιέρωση του καθεστώτος πιστοποιητικών εξαγωγής με τη συμφωνία πλαίσιο, όπως εγκρίθηκε με την απόφαση 94/800 και με το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 478/95, συνιστά παράβαση κανόνα δικαίου αποσκοπούντος στην προστασία των ιδιωτών.

- 47 Αφενός, στηρίζεται στην παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων που το Δικαστήριο διαπίστωσε στις αποφάσεις Γερμανία κατά Συμβουλίου και T. Port.
- 48 Αφετέρου, προβάλλει ότι κατά πάγια νομολογία αυτή η αρχή αποτελεί κανόνα δικαίου που προστατεύει τους ιδιώτες (απόφαση του Πρωτοδικείου της 27ης Ιουνίου 1991, T-120/89, Stahlwerke Peine-Salzgitter κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-279, σκέψη 92).
- 49 Δεύτερον, οι ενάγουσες ισχυρίζονται ότι η προκειμένη παραβίαση είναι κατάφωρη.
- 50 Πρώτον, υπογραμμίζουν ότι η αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων έχει ιδιαίτερη σημασία μεταξύ των κανόνων κοινοτικού δικαίου που αποσκοπούν στην προστασία των συμφερόντων των ιδιωτών (απόφαση του Δικαστηρίου της 4ης Οκτωβρίου 1979, 241/78, 242/78 και 245/78 έως 250/78, DGV κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1979/II, σ. 449, σκέψη 10).
- 51 Δεύτερον, υποστηρίζουν ότι η παραβίαση αυτής της αρχής στην προκειμένη περίπτωση έθιξε μια δυναμένη να οριστεί και σαφώς περιορισμένη κατηγορία επιχειρηματιών (απόφαση DGV κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, προπαρατεθείσα, απόφαση του Δικαστηρίου της 4ης Οκτωβρίου 1979, 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 και 45/79, Dumortier frères κ.λπ. κατά Συμβουλίου, Συλλογή τόμος 1979/II, σ. 515, και απόφαση Mulder κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, προπαρατεθείσα). Πράγματι, η απόφαση 94/800 και ο κανονισμός 478/95 αφορούσαν μόνον τους επιχειρηματίες των κατηγοριών Α και Γ που ήταν καταχωρισμένοι στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών και που είχαν εισαγάγει στην Κοινότητα μπάνες καταγωγής Κολομβίας, Κόστα Ρίκα, Νικαράγουας ή Βενεζουέλας κατά το διάστημα εφαρμογής του καθεστώτος πιστοποιητικών εξαγωγής.

- 52 Τρίτον, οι ενάγουσες προβάλλουν ότι η ζημία που υπέστησαν υπερβαίνει τα όρια των σύμφυτων με τις δρατηριότητες στον τομέα της μπανάνας οικονομικών κινδύνων. Παρατηρεί, συναφώς, ότι η υποβολή των επιχειρηματιών των κατηγοριών Α και Γ στο καθεστώς των πιστοποιητικών εξαγωγής είχε ως συνέπεια, για αυτούς τους επιχειρηματίες, αύξηση της τιμής αγοράς των μπανανών καταγωγής των οικείων τρίτων χωρών της τάξεως του 33 % σε σχέση με την τιμή που κατέβαλλαν οι επιχειρηματίες της κατηγορίας Β. Επιπλέον, αμφισβητεί το επιχείρημα ότι οι οικείες τρίτες χώρες μπορούσαν να ανακατανεύμουν τις αντίστοιχες εθνικές ποσοστάσεις τους μεταξύ των δικών τους επιχειρηματιών ή να θεσπίσουν μονομερώς καθεστώς πιστοποιητικών εξαγωγής. Πράγματι, αυτές οι χώρες αφενός δεν ήταν σε θέση να επαληθεύσουν για ποια κατηγορία επιχειρηματιών προορίζονταν οι μπανάνες και, αφετέρου, θα είχαν φοβηθεί ότι θα υπήρχε μετακίνηση του ρεύματος του εμπορίου προς τις άλλες χώρες της Λατινικής Αμερικής.
- 53 Τέταρτον, οι ενάγουσες προβάλλουν ότι η παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων που έγινε εν προκειμένω δεν μπορεί να δικαιολογηθεί λόγω υπερτέρου δημοσίου συμφέροντος που θα υπερτερούσε των ιδιωτικών συμφερόντων των επιχειρηματιών των κατηγοριών Α και Γ. Κάνοντας μνεία της σκέψεως 68 της αποφάσεως Γερμανία κατά Συμβουλίου και των σκέψεων 87 και 88 της αποφάσεως T. Port, προβάλλει ότι η σαφώς διαφορετική μεταχείριση εις βάρος των επιχειρηματιών των κατηγοριών Α και Γ δεν μπορεί να δικαιολογηθεί λόγω της ανάγκης αντισταθμίσεως μιας υποτιθέμενης ελλείψεως ισορροπίας σε επίπεδο ανταγωνισμού μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών επιχειρηματιών. Προσθέτει ότι το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι ένας από τους στόχους του κανονισμού 478/95 ήταν η παροχή οικονομικής ενισχύσεως στις τρίτες χώρες που ήταν συμβαλλόμενα μέρη στη συμφωνία πλαίσιο, αλλά έκρινε ότι αυτός ο γενικός στόχος δεν μπορούσε να βάλει κατά των ιδιωτικών συμφερόντων των επιχειρηματιών των κατηγοριών Α και Γ, κυρίως διότι ο στόχος αυτός δεν μπορούσε να «επιτευχθεί μέσω της επιβολής χρηματικής επιβαρύνσεως σε ένα μόνο τμήμα των επιχειρηματιών που πραγματοποιούν εισαγωγές από τις εν λόγω χώρες» (απόφαση Γερμανία κατά Συμβουλίου, σκέψη 71).
- 54 Πέμπτον, οι ενάγουσες υποστηρίζουν ότι το Συμβούλιο και η Επιτροπή υπέπεσαν σε πλάνη σχετικά με κανονιστική πράξη, «κάτι που δεν θα έπρατταν όργανα λειτουργούντα με σύνεση».

55 Έκτον, εκτιμούν ότι αυτά τα όργανα δεν μπορούν να αντλήσουν επιχειρήματα από τις ποσοτάσεις του γενικού εισαγγελέα Elmer στην υπόθεση Γερμανία κατά Συμβουλίου (Σύλλογή 1998, σ. I-978), δεδομένου ότι το Δικαστήριο δεν τις ακολούθησε. Υπογραμμίζει στην ουσία ότι το τελευταίο διαπίστωσε ότι η συμφωνία πλαίσιο δεν συνεπαγόταν μειονέκτημα για τους επιχειρηματίες της κατηγορίας Β. Προσθέτει ότι από τη δήλωση του γενικού εισαγγελέα Elmer ότι η επικρινόμενη διαφορά μεταχείρισης ήταν «απολύτως δικαιολογημένη» δεν μπορεί να συναχθεί ότι αυτή δεν συνιστά κατάφωρη παράβαση ενός κανόνα δικαίου. Τούτο καταλήγει, πράγματι, να σημαίνει, κατά τρόπο εντελώς απράδεκτο, ότι η εξουσία ενός γενικού εισαγγελέα μπορεί να είναι μεγαλύτερη από εκείνη του Δικαστηρίου.

56 Το Συμβούλιο και η Επιτροπή, παραπέμποντας στις αποφάσεις Γερμανία κατά Συμβουλίου και T. Porti, αναγνωρίζουν ότι η συμπεριφορά που τους προσάπτουν οι ενάγουσες συνιστά παράβαση κανόνα δικαίου. Αντιθέτως, αμφισβητούν τον προστατευτικό χαρακτήρα του εν λόγω κανόνα και τον κατάφωρο χαρακτήρα της σημειωθείσας παραβάσεως.

57 Πρώτον, θεωρούν ότι το γεγονός ότι ένα μέτρο είναι — ακόμη και προδήλως — ασυμβίβαστο με την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων δεν αρκεί για να στοιχειοθετήσει την εξωσυμβατική ευθύνη της Κοινότητας. Εκτιμούν ότι από την ιδιαίτερη σημασία αυτής της αρχής μεταξύ των κανόνων του κοινοτικού δικαίου δεν μπορεί να συναχθεί ότι κάθε παραβίαση αυτής της αρχής μπορεί απαραίτητως να χαρακτηριστεί «κατάφωρη» υπό την έννοια της νομολογίας.

58 Δεύτερον, το Συμβούλιο και η Επιτροπή προβάλλουν ότι οι ενάγουσες δεν μπορούν βασιμώς να ισχυριστούν ότι η παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων έθιξε περιορισμένη και σαφώς ορισμένη κατηγορία επιχειρηματιών, ήτοι τους επιχειρηματίες των κατηγοριών Α και Γ, εφόσον δεν ανήκουν ούτε στη μία ούτε στην άλλη από αυτές τις κατηγορίες. Επιπλέον, η Επιτροπή αμφισβητεί τον «περιορισμένο και σαφώς καθορισμένο» χαρακτήρα αυτής της κατηγορίας, παρατηρώντας ότι το 1996, λόγου χάριν, 704 επιχειρηματίες ενέπιπταν στην κατηγορία Α και

2 981 στην κατηγορία Γ και ότι η σύνθεση των κατηγοριών μεταβαλλόταν διαρκώς. Το Συμβούλιο εκτιμά, άλλωστε, ότι η παραπομπή που οι ενάγουσες κάνουν στις προπαρατεθείσες αποφάσεις DGV κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Dumortier frères κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Mulder κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής δεν είναι κρίσιμες εν προκειμένω. Κατά την άποψή του, πράγματι, στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι δύο προηγούμενες αποφάσεις, ο αριθμός των οικείων επιχειρηματιών ήταν πράγματι πολύ περιορισμένος, αντιθέτως προς ό,τι συμβαίνει στην παρούσα υπόθεση. Στην προπαρατεθείσα υπόθεση Mulder κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, το Δικαστήριο δεν χρησιμοποίησε το κριτήριο του αριθμού των ενδιαφερομένων επιχειρηματιών για να κρίνει τη σοβαρότητα της παραβάσεως.

59 Τρίτον, το Συμβούλιο και η Επιτροπή υποστηρίζουν ότι η φερόμενη ζημία δεν υπερβαίνει τα όρια των σύμφυτων με τις δραστηριότητες στον τομέα της μπανάνας κινδύνων. Παρατηρούν, συναφώς, ότι η καθιέρωση του καθεστώτος πιστοποιητικών εξαγωγής συνιστά μέτρο που αποσκοπεί να επιτρέψει στις οικείες τρίτες χώρες να ανακαταλείμουν τις αντίστοιχες εθνικές ποσοτώσεις μεταξύ των δικών τους επιχειρηματιών και ότι αυτές οι χώρες μπορούσαν, εν πάση περιπτώσει, να θεσπίσουν μονομερώς ένα τέτοιο καθεστώς. Απαντώντας στα στοιχεία που οι ενάγουσες επικαλέστηκαν για να αμφισβητήσουν τους τελευταίους ισχυρισμούς (βλ. σκέψη 52 ανωτέρω), το Συμβούλιο προβάλλει ότι οι εν λόγω χώρες θα μπορούσαν να εφαρμόσουν κατάλληλα μέτρα ελέγχου και να ορίσουν την τιμή των πιστοποιητικών εξαγωγής σε επίπεδο τέτοιο που «το πλεόνασμα εσόδων από την πώληση αυτών των πιστοποιητικών αντισταθμίζει τον υποθετικό κίνδυνο απώλειας πιστοποιητικών υπέρ άλλων χωρών-εξαγωγέων». Το Συμβούλιο και η Επιτροπή προσθέτουν ότι η συμφωνία πλαίσιο δεν υποχρεώνει τα μετέχοντα σ' αυτήν κράτη μέλη να θεσπίσουν καθεστώς πιστοποιητικών εξαγωγής και ότι η Βενεζουέλα είχε επιπλέον απόσχει από τη λήψη ενός τέτοιου μέτρου.

60 Τέταρτον, το Συμβούλιο και η Επιτροπή υπογραμμίζουν ότι η θέσπιση του καθεστώτος πιστοποιητικών εξαγωγής αποτελούσε μέρος ενός «πακέτου» διαπραγματεύσεων μεταξύ ορισμένων χωρών της Λατινικής Αμερικής για την επίλυση μιας εμπορικής διαφοράς στο πλαίσιο της ΓΣΔΕ. Παρατηρούν επίσης ότι η Κοινότητα υπεχρεούτο να τηρεί τις υποχρεώσεις που προέβλεπε η Σύμβαση του Λομέ και ιδίως την απαγόρευση να επιφυλλάσσει δυσμενέστερη απ' ό,τι στο παρελθόν μεταχείριση σε κράτος-προμηθευτή παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ όσον αφορά την πρόσβαση στην κοινοτική αγορά και στις συνθήκες εμπορίας.

- 61 Το Συμβούλιο και η Επιτροπή προσθέτουν ότι η επιβολή μόνον στους επιχειρηματίες των κατηγοριών Α και Γ της υποχρέωσης να προμηθεύονται πιστοποιητικά εξαγωγής αποσκοπούσε στην αντιστάθμιση των πλεονεκτημάτων που απέρρεαν για τους επιχειρηματίες αυτούς από άλλα μέτρα που προέβλεπε η συμφωνία πλαίσιο, ήτοι την αύξηση της συνολικής δασμολογικής ποσοστώσεως και τη μείωση των δασμών. Το Συμβούλιο εξηγεί ότι το πλεονέκτημα που οι επιχειρηματίες της κατηγορίας Β αντλούσαν από τα τελευταία μέτρα ήταν περιορισμένο εφόσον συνίστατο μόνο στη δυνατότητα καθενός από αυτούς να αποκτήσουν περίπου 10 % επιπλέον πιστοποιητικά εξαγωγών της κατηγορίας Β και να εισάγουν, βάσει αυτών των πιστοποιητικών, μπανάνες τρίτων χωρών καταβάλλοντας 25 ECU λιγότερα απ' ό,τι προηγουμένως. Επαναλαμβάνοντας τα σημεία 72 έως 74 των προπαρατεθεισών προτάσεων του γενικού εισαγγελέα Elmer στην απόφαση Γερμανία κατά Συμβουλίου, ισχυρίζεται ότι η συμφωνία πλαίσιο περιήγαγε, αντιθέτως, σε σημαντικά μειονεκτική θέση τους επιχειρηματίες της κατηγορίας Β. Η σημαντική αύξηση της δασμολογικής ποσοστώσεως και η σημαντική μείωση των εισαγωγικών δασμών στους οποίους υποβάλλονταν οι μπανάνες τρίτων χωρών επηρέασε, πράγματι, αρνητικά τον ανταγωνισμό μεταξύ των κοινοτικών μπανανών και των παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ. Έτσι, αφενός, η αύξηση της δασμολογικής ποσοστώσεως επέφερε αύξηση της συνολικής προσφοράς και, κατά συνέπεια, άσκησε πίεση για μείωση των τιμών στην αγορά. Αυτή η μείωση επηρέασε κυρίως τις κοινοτικές μπανάνες και τις παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ που είναι, για διάφορους λόγους, ακριβότερες στην κοινοτική αγορά. Αφετέρου, η μείωση των δασμών για τις εισαγωγές μπανανών τρίτων χωρών στο πλαίσιο της δασμολογικής ποσοστώσεως μείωσε αισθητά «την εξομείωση των τιμών». Αυτή η επιδείνωση επηρέασε πρώτους τους επιχειρηματίες της κατηγορίας Β όσον αφορά τη δυνατότητα τους συνάψεως συμβάσεων, εφόσον η πρόσβασή τους στην αγορά μπανανών τρίτων χωρών περιοριζόταν, βάσει του κανονισμού 404/93, στο 30 % της συνολικής ποσοστώσεως.

- 62 Συμμεριζόμενοι την άποψη που εξέκφρασε ο γενικός εισαγγελέας Elmer στο σημείο 74 των προτάσεων του στην προπαρατεθείσα απόφαση Γερμανία κατά Συμβουλίου, το Συμβούλιο και η Επιτροπή καταλήγουν ότι η καθιέρωση του συστήματος πιστοποιητικών εξαγωγής βασιζόταν σε «απολύτως εύλογη» συλλογιστική. Διευκρινίζουν ότι αυτή η συλλογιστική ελάμβανε υπόψη τα σημαντικά και θεμιτά γενικά συμφέροντα της Κοινότητας και ότι τα κοινοτικά όργανα διέθεταν ευρύ περιθώριο εκτίμησης για να εξισορροπήσουν αυτά τα συμφέροντα με τα συμφέροντα ορισμένων κατηγοριών επιχειρηματιών στον τομέα της μπανάνας. Αναγνωρίζουν ότι στις

αποφάσεις Γερμανία κατά Συμβουλίου και T. Port το Δικαστήριο δεν ακολούθησε τη γνώμη του γενικού εισαγγελέα σε αυτή την υπόθεση, αλλά υπογραμμίζουν ότι στήριξε τις προτάσεις του στο γεγονός ότι το Συμβούλιο δεν προσκόμισε επαρκή αποδεικτικά στοιχεία ικανά να αποδείξουν ότι η ισορροπία μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών επιχειρηματιών είχε πράγματι ανατραπεί. Επομένως, από τις αποφάσεις αυτές δεν μπορεί να συναχθεί ότι το Συμβούλιο και η Επιτροπή παραγνώρισαν εντελώς την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η ύπαρξη διαστάσεως απόψεων μεταξύ του γενικού εισαγγελέα και του Δικαστηρίου στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι ανωτέρω αποφάσεις επιβεβαιώνει ότι τα εν λόγω νομικά ζητήματα ήταν σημαντικά και πολύπλοκα και ότι η καταλογιζόμενη στα όργανα παράβαση δεν μπορεί να θεωρηθεί πρόδηλη και σοβαρή.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 63 Εν προκειμένω, η παράβαση κανόνα δικαίου πρέπει να θεωρηθεί ότι υφίσταται εφόσον το Δικαστήριο διαπίστωσε, στην απόφαση Γερμανία κατά Επιτροπής, το παράνομο του άρθρου 1, παράγραφος 1, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 94/800 καθόσον το Συμβούλιο ενέκρινε τη συμφωνία πλαίσιο, κατά το μέτρο που η τελευταία εξαιρεί τους επιχειρηματίες της κατηγορίας Β από το καθεστώς των πιστοποιητικών εξαγωγής που προβλέπει και, στην απόφαση T. Port, το ανίσχυρο του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 478/95.
- 64 Ομοίως, όσον αφορά την παράβαση κανόνα δικαίου αποσκοπούντος την απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες, επιβάλλεται να υπομνησθεί ότι, με τις δύο προπαρατεθείσες αποφάσεις, το Δικαστήριο έκρινε ότι οι επίδικες διατάξεις είχαν θεσπιστεί κατά παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων, που είναι γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου αποσκοπούσα στην απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες.

- 65 Απομένει επομένως να εξεταστεί εάν, λόγω της ευρείας διακριτικής ευχέρειας που τα όργανα διέθεταν εν προκειμένω ενόψει της διεθνούς διαστάσεως και των πολύπλοκων οικονομικών εκτιμήσεων που προϋποθέτει η καθιέρωση ή η τροποποίηση του κοινοτικού καθεστώτος εισαγωγής μπανανών, το Συμβούλιο και η Επιτροπή υπερέβησαν, θεσπίζοντας τις επίδικες διατάξεις, κατά τρόπο προδήλο και σοβαρό, τα όρια της διακριτικής τους ευχέρειας.
- 66 Συναφώς, επιβάλλεται να υπομνησθεί, καταρχάς, ότι το καθεστώς πιστοποιητικών εξαγωγής συνιστά μία από τις τέσσερις πτυχές της συμφωνίας πλαισίου, ενώ οι άλλες τρεις είναι η αύξηση της βασικής συνολικής δασμολογικής ποσοστώσεως κατά 200 000 τόνους, η μείωση του δασμού ποσοστώσεως κατά 25 ECU ανά τόνο και η χορήγηση ειδικών εθνικών ποσοστώσεων σε τρίτες χώρες που ήταν συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας πλαισίου. Αυτή η συμφωνία είχε σκοπό να θέσει τέρμα στη διαφορά μεταξύ ορισμένων τρίτων χωρών και της Κοινότητας, που μπορούσε να επηρεάσει το σύνολο του καθεστώτος εισαγωγής μπανανών προς την Κοινότητα που θεσπίστηκε με τον κανονισμό 404/93. Ήταν καρπός διεθνών, πολύπλοκων και λεπτών διαπραγματεύσεων, στο πλαίσιο των οποίων η Κοινότητα χρειάστηκε να συμφιλιώσει τα αποκλίνοντα συμφέροντα. Η τελευταία χρειάστηκε, πράγματι, να λάβει υπόψη όχι μόνον τα συμφέροντα των κοινοτικών παραγωγών, αλλά και τις υποχρεώσεις της έναντι των χωρών ΑΚΕ βάσει της συμβάσεως του Λομέ και τις διεθνείς υποχρεώσεις της που απορρέουν από τη ΓΣΔΕ.
- 67 Εν συνεχεία, επιβάλλεται να υπομνησθεί ότι η μη υποβολή των επιχειρηματιών της κατηγορίας Β στο καθεστώς πιστοποιητικών εξαγωγής δικαιολογήθηκε καταρχήν βάσει της ανάγκης αποκαταστάσεως μεταξύ των επιχειρηματιών αυτών και εκείνων των κατηγοριών Α και Γ της ανταγωνιστικής ισορροπίας που ο κανονισμός 404/93 στόχευε να καθιερώσει (βλ. σκέψη 61 ανωτέρω). Καίτοι το Δικαστήριο έκρινε, με τις αποφάσεις Γερμανία κατά Συμβουλίου και T. Port, αυτή τη δικαιολόγηση ως μη επαρκώς αποδεδειγμένη, ωστόσο δεν μπορεί να θεωρηθεί προδήλως άλογη. Συναφώς, επιβάλλεται να τονιστεί ότι το ζήτημα κατά πόσον η αύξηση της συνολικής δασμολογικής ποσοστώσεως κατά 200 000 τόνους και η μείωση του δασμού ποσο-

στώσεως κατά 25 ECU ανά τόνο επηρεάζουν τον ανταγωνισμό στην αγορά της μπανάνας και, ιδίως, την ισορροπία που επιδιώκει ο κανονισμός 404/93 συνεπάγεται ιδιαίτερος περίπλοκη οικονομική εκτίμηση. Το ίδιο ισχύει όσον αφορά τον κατάλληλο και αναγκαίο χαρακτήρα των μέτρων που πρέπει να ληφθούν για την αποκατάσταση αυτής της ισορροπίας, δεδομένου ότι η εν λόγω ισορροπία συνιστά στόχο το θεμιτό του οποίου δεν μπορεί, εν πάση περιπτώσει, να αμφισβητηθεί. Το γεγονός ότι, στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι δύο προπαρατεθείσες αποφάσεις, ο γενικός εισαγγελέας Elmer και το Δικαστήριο κατέληξαν σε εν διαμέτρου αντίθετα συμπεράσματα σχετικά με την προβληθείσα δικαιολόγηση, δείχνει άλλωστε ότι το εσφαλμένο της εκτιμήσεως την οποία αντιμετωπίζουν το Συμβούλιο και η Επιτροπή εν προκειμένω δεν είναι πρόδηλο.

68 Επιπλέον, αντιθέτως προς ό,τι οι ενάγουσες ισχυρίστηκαν στην επ' ακροατηρίου συζήτηση, τίποτε δεν αποδεικνύει ότι το επίδικο μέτρο ελήφθη με πρόθεση να επιβάλλει άδικη επιβάρυνση στους επιχειρηματίες των κατηγοριών Α και Γ.

69 Τέλος, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι αυτό το μέτρο επηρέασε πολύ ευρείες κατηγορίες επιχειρηματιών, ήτοι τους επιχειρηματίες των κατηγοριών Α και Γ (βλ., κατ' αναλογία, την απόφαση του Δικαστηρίου της 25ης Μαΐου 1978, 83/76, 94/76, 4/77, 15/77 και 40/77, HNL κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1978, σ. 381, σκέψη 7). Έτσι, δεν αμφισβητείται μεταξύ των διαδίκων ότι το 1996, λόγω χάριν, υφίσταντο 704 επιχειρηματίες της κατηγορίας Α και 2 981 επιχειρηματίες της κατηγορίας Γ.

70 Επιπλέον, η φερόμενη ζημία, αν υποθεθεί ότι έχει αποδειχθεί, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι υπερβαίνει τα όρια του σύμφυτου με τις δραστηριότητες τον τομέα της μπανάνας οικονομικού κινδύνου (βλ., υπό αυτή την έννοια, την προπαρατεθείσα απόφαση HNL κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, σκέψη 7). Καίτοι το Δικαστήριο τόνισε, στη σκέψη 61 της αποφάσεως Γερμανία κατά Συμβουλίου και στη σκέψη 80 της αποφάσεως T. Port, ότι η υποβολή στο καθεστώς των πιστοποιητικών εξαγωγής συνεπαγόταν, για τους επιχειρηματίες των κατηγοριών Α και Γ, αύξηση της τιμής

αγοράς των μπανανών καταγωγής τρίτων χωρών της τάξεως του 33 % σε σχέση με την τιμή που κατέβαλαν οι επιχειρηματίες της κατηγορίας Β, επιβάλλεται ωστόσο η διαπίστωση ότι, όπως αναγνώρισαν οι ενάγουσες κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, μπορούσε να «απορροφήσει» το κόστος αγοράς των πιστοποιητικών εξαγωγής και να «εξακολουθεί να πραγματοποιεί ορισμένο κέρδος».

- 71 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι η αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων δεν έχει εν προκειμένω παραβιαστεί κατάφωρα.
- 72 Δεδομένου ότι οι ενάγουσες απέτυχαν έτσι να αποδείξουν την πρόδηλη και σοβαρή υπέρβαση της διακριτικής ευχέρειας που διέθεταν τα εναγόμενα όργανα εν προκειμένω, η αγωγή πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη, χωρίς να είναι αναγκαίο να εξεταστούν οι άλλες πορϋποθέσεις στοιχειοθετήσεως της εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας, ούτε να κριθεί το αίτημα καταβολής τόκων.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 73 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι οι ενάγουσες ηττήθηκαν, πρέπει να καταδικαστούν στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το αίτημα του Συμβουλίου και της Επιτροπής.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (πέμπτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την αγωγή.**

- 2) Οι ενάγουσες θα φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα και τα έξοδα του Συμβουλίου και της Επιτροπής.**

Cooke

García-Valdecasas

Lindh

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 6 Μαρτίου 2003.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Ο Πρόεδρος

J. D. Cooke